

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 58 - 95, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT. 24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89
E-mail: sekretariat@cbos.pl

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

BS/190/2002

STOPNIOWY WZROST POPARCIA DLA INTEGRACJI Z UNIĄ EUROPEJSKĄ

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, LISTOPAD 2002

W listopadzie¹, tak jak przed miesiącem, udział w referendum w sprawie przystąpienia Polski do Unii Europejskiej zapowiada 72% ankietowanych. Nieco więcej osób niż w październiku deklaruje jednak, że na pewno pójdzie do urn (61% ogółu badanych, wzrost o 4 punkty).

Tabela 1

Gdyby w najbliższą niedzielę odbywało się referendum w sprawie przystąpienia Polski do Unii Europejskiej, to czy wziął(ęła)by Pan(i) w nim udział?	Deklaracje respondentów według terminów badań								
	III 2002	IV 2002	V 2002	VI 2002	VII 2002	VIII 2002	IX 2002	X 2002	XI 2002
	w procentach								
Na pewno wziął(ęła)bym w nim udział	51	60	60	58	61	57	59	57	61
Raczej wziął(ęła)bym w nim udział	15	14	12	14	12	11	13	15	11
Jeszcze nie wiem, czy wziął(ęła)bym w nim udział, trudno powiedzieć	14	14	14	14	12	14	13	14	12
Raczej nie wziął(ęła)bym w nim udziału	7	5	5	4	5	5	4	5	6
Na pewno nie wziął(ęła)bym w nim udziału	13	7	9	11	10	12	11	9	10

Zainteresowanie udziałem w referendum akcesyjnym wiąże się przede wszystkim z wykształceniem. Im respondenci są lepiej wykształceni, tym częściej deklarują chęć uczestniczenia w głosowaniu. Do urn zamierza pójść 60% osób z wykształceniem podstawowym, 67% z zasadniczym zawodowym, 79% ze średnim oraz 93% mających wyższe wykształcenie. Wśród grup społeczno-zawodowych najliczniejszy udział w referendum planują: kadra kierownicza i inteligencja, rolnicy oraz uczniowie i studenci. Podobnie jak w innych głosowaniach uczestnictwo w referendum w sprawie przystąpienia Polski do Unii Europejskiej częściej zapowiadają mężczyźni (79%) niż kobiety (66%).

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (150) przeprowadzono w dniach 8-11 listopada 2002 roku na liczącej 1042 osoby reprezentatywnej próbie losowo-adresowej dorosłych mieszkańców Polski.

W porównaniu z październikiem poziom społecznego poparcia dla integracji zwiększył się w stopniu statystycznie nieistotnym, jednak z perspektywy kilku miesięcy widać wzrost aprobaty członkostwa Polski w Unii. Za wejściem do struktur europejskich chce opowiedzieć się 73% osób zainteresowanych udziałem w referendum akcesyjnym, natomiast 18% deklaruje, że będzie głosować przeciw integracji.

Tabela 2

Czy w referendum głosował(a)by Pan(i):	Odpowiedzi osób deklarujących zamiar uczestniczenia w referendum według terminów badań								
	III 2002 (N=702)	IV 2002 (N=777)	V 2002 (N=750)	VI 2002 (N=764)	VII 2002 (N=751)	VIII 2002 (N=659)	IX 2002 (N=897)	X 2002 (N=890)	XI 2002 (N=751)
	w procentach								
- za przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej	67	66	75	66	69	67	70	71	73
- przeciw przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej	25	25	19	26	22	23	19	20	18
Trudno powiedzieć	8	9	6	8	8	10	11	9	9

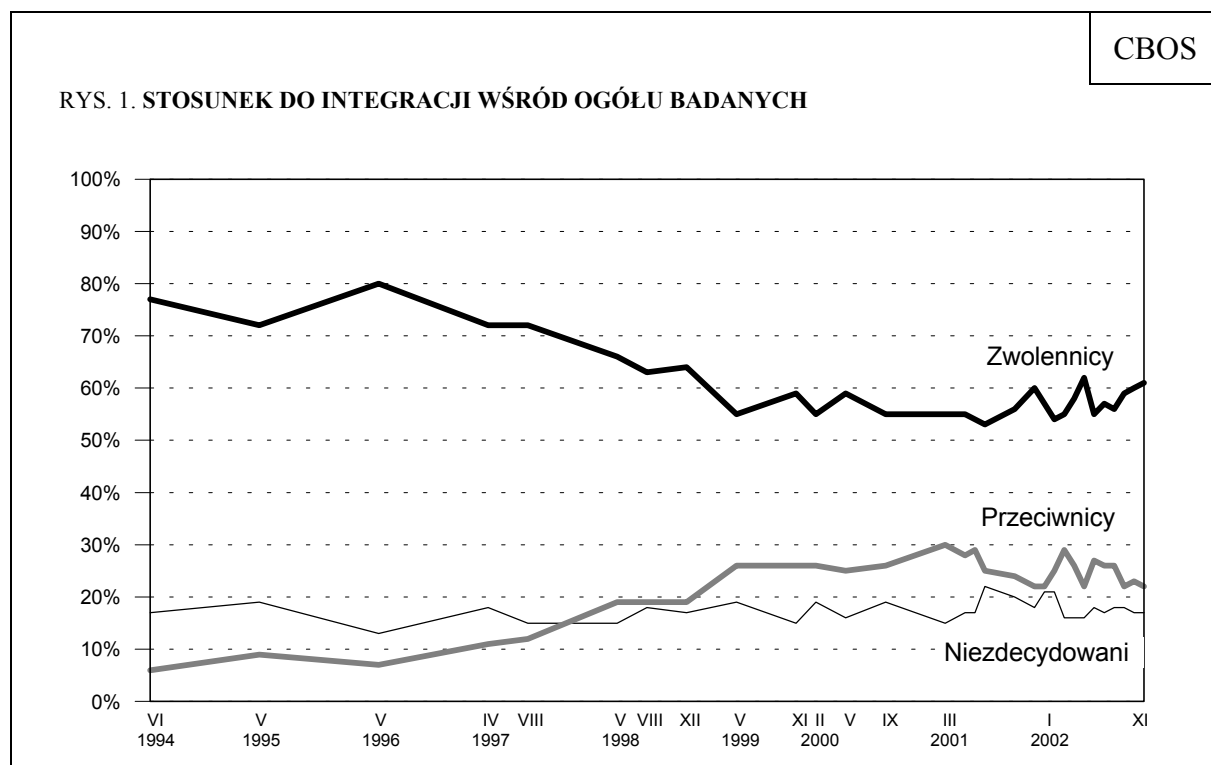
O stosunek do integracji zapytaliśmy również respondentów niezamierzających brać udziału w referendum oraz tych, którzy jeszcze nie wiedzą, czy pójdą głosować. Największa część z nich (39%) nie ma wykrystalizowanej opinii w sprawie integracji. Ponadto więcej jest wśród nich przeciwników członkostwa Polski w Unii Europejskiej (34%) niż jego zwolenników (26%). Oznacza to, że w całym społeczeństwie poparcie dla integracji jest niższe niż wśród najbardziej prawdopodobnych uczestników referendum akcesyjnego.

Obecnie do zwolenników integracji zalicza się 61% ogółu respondentów, niezależnie od tego, czy zamierzają oni wziąć udział w głosowaniu czy też nie, a 22% jest jej przeciwnych.

Tabela 3

Stosunek do integracji wśród ogółu badanych	Wskazania według terminów badań														
	VI 2001	VII 2001	X 2001	XII 2001	I 2002	II 2002	III 2002	IV 2002	V 2002	VI 2002	VII 2002	VIII 2002	IX 2002	X 2002	XI 2002
	w procentach														
Zwolennicy	54	53	56	60	57	54	55	58	62	55	57	56	59	60	61
Przeciwnicy	29	25	24	22	22	25	29	26	22	27	26	26	22	23	22
Niezdecydowani	17	22	20	18	21	21	16	16	16	18	17	18	18	17	17

Do grudnia 2001 wszystkim badanym zadawano pytanie: „Gdyby obecnie odbywało się referendum w sprawie przystąpienia Polski do Unii Europejskiej, to czy głosował(a)by Pan(i) za przystąpieniem Polski do UE czy przeciw?”

Poparcie dla członkostwa Polski w Unii Europejskiej jest tym częstsze, im wyższe wykształcenie ankietowanych. Do zwolenników integracji zalicza się niewiele więcej niż połowa osób z wykształceniem podstawowym (51%) i zasadniczym zawodowym (53%), ponad dwie trzecie z wykształceniem średnim (68%) i cztery piąte z wyższym (80%). Cieszy się ona dużym poparciem wśród respondentów o stosunkowo wysokich dochodach - powyżej 800 zł *per capita* w rodzinie (72%) oraz wśród osób zadowolonych z własnej

sytuacji materialnej (74%). Ponadto aprobata przystąpienia Polski do Unii Europejskiej jest większa w miastach, szczególnie dużych (gdzie sięga 75%), niż na wsi (50%). Najbardziej sceptyczni wobec integracji pozostają rolnicy, równie często zaliczający się do jej zwolenników (45%) co przeciwników (47%).

Na stosunek do integracji wpływa także wiek. Popiera ją prawie trzy czwarte ludzi młodych - do 24 lat i mniej niż połowa osób starszych - powyżej 64 roku życia.

Stosunek do przystąpienia Polski do Unii Europejskiej różnicują sympatie polityczne i partyjne badanych. Integracja zyskuje większe poparcie wśród osób o orientacji lewicowej (71%) i centrowej (69%) niż respondentów deklarujących poglądy prawicowe (59%). W elektoratach partyjnych za integracją opowiada się zdecydowana większość sympatyków PO i SLD. Zwolennicy członkostwa Polski w Unii Europejskiej przeważają nad jego przeciwnikami także wśród potencjalnych wyborców PiS i PSL. Inaczej niż w poprzednich badaniach, tym razem największy sprzeciw wobec integracji notujemy w elektoracie Samoobrony. Wśród potencjalnych wyborców LRP nieco więcej osób określiło się jako zwolennicy integracji niż jej przeciwnicy.

Tabela 4

Potencjalne elektoraty partii i ugrupowań politycznych	Stosunek do integracji		
	zwolennicy	przeciwnicy	niezdecydowani
	w procentach		
PO	83	11	6
SLD	80	11	10
PiS	67	24	10
PSL	57	24	19
Samoobrona	41	48	11
LPR	44	37	19

Opracowała
Beata ROGUSKA

A N E K S

Tabela 1. Gdyby w najbliższą niedzielę odbywało się referendum w sprawie przystąpienia Polski do Unii Europejskiej, to czy wziął(ę)by Pan(i) w nim udział? 1 - Na pewno wziął(ę)by w nim udział; 2 - Raczej wziął(ę)by w nim udział; 3 - Jeszcze nie wiem, czy wziął(ę)by w nim udział; 4 - Raczej nie wziął(ę)by w nim udziału; 5 - Na pewno nie wziął(ę)by w nim udziału

	(%)					
	1	2	3	4	5	Liczba osób
Ogółem	61	11	12	6	10	1042
Płeć						
Mężczyźni	68	11	7	4	9	497
Kobiety	55	11	16	7	12	545
Wiek						
18-24 lat	59	12	12	7	10	161
25-34	65	8	12	5	10	188
35-44	67	15	8	4	6	185
45-54	64	13	12	5	6	211
55-64	67	7	7	8	11	121
65 lat i więcej	46	10	17	8	20	175
Miejsce zamieszkania						
Wies	59	13	12	6	10	382
Miasto do 20 tys.	65	9	7	6	12	126
20-100 tys.	63	7	14	6	10	264
101-500 tys.	57	11	15	6	12	197
501 tys. i więcej mieszk.	65	13	8	6	8	133
Wykształcenie						
Podstawowe	46	14	16	8	17	299
Zasadnicze zawodowe	55	12	13	8	12	275
Średnie	69	10	10	4	6	337
Wyższe	87	6	3	0	3	130
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	84	4	4	3	5	81
Prac.umysł.niż.szczebla	68	7	16	4	5	96
Pracownicy fiz.-umysł.	65	11	14	3	7	91
Robotnicy wykwalifikowani	66	12	10	5	6	80
Robotnicy niewykwalifik.	42	25	2	13	17	34
Rolnicy	71	14	4	5	6	50
Pracujący na własny rach.	64	15	11	3	7	43
Bierni zawodowo						
Rencjści	50	12	17	6	16	131
Emeryci	58	9	13	16	14	206
Uczniowie i studenci	68	13	5	12	2	65
Bezrobotni	52	13	14	10	12	128
Gospodynie domowe i inni	44	13	13	4	26	34
Pracuje w:						
inst. państw., publicznej	78	7	10	1	4	180
społce właścicieli	56	20	6	7	11	71
prywatnych i państwa	63	12	13	6	7	178
sekt. pryw. poza rolnict.	71	15	4	3	7	47
prywatnym gosp. rolnym						
Dochody na jedną osobę						
Do 299 zł	50	16	14	4	16	143
300-399	58	7	15	11	10	87
400-599	62	11	10	10	8	177
600-800	65	8	12	6	9	161
Powyżej 800 zł	71	9	10	3	7	169
Ocena własnych war. mater.						
Złe	54	13	13	9	12	333
Średnie	60	10	14	6	10	467
Dobre	72	11	6	2	9	241
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	60	6	13	6	15	65
Raz w tygodniu	63	12	10	6	8	498
1-2 razy w miesiącu	59	9	17	8	18	168
Kilka razy w roku	65	8	11	4	13	211
W ogóle nie uczestniczy	48	19	11	6	17	100
Poglądy polityczne						
Lewica	68	11	8	5	7	253
Centrum	64	11	12	4	9	266
Prawica	68	9	9	6	8	263
Trudno powiedzieć	44	13	17	9	17	257

Tabela 2. Stosunek do integracji wśród ogółu badanych

(%)

	Zwolennicy	Przeciwnicy	Niezdecydowani	Liczba osób
Ogółem	61	22	17	1038
Płeć				
Meżczyźni	66	22	12	497
Kobiety	56	23	22	541
Wiek				
18-24 lat	74	17	9	161
25-34	61	26	13	188
35-44	62	21	17	184
45-54	62	23	15	210
55-64	62	23	16	121
65 lat i więcej	44	23	33	174
Miejsce zamieszkania				
Wies	50	32	17	381
Miasto do 20 tys.	62	21	18	126
20-100 tys.	66	15	19	203
101-500 tys.	65	16	20	197
501 tys. i więcej mieszk.	75	16	9	132
Wykształcenie				
Podstawowe	51	25	24	297
Zasadnicze zawodowe	53	27	20	274
Średnie	68	19	13	337
Wyższe	80	16	5	130
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	72	24	4	81
Prac. umysł. niż. szczebla	77	11	12	96
Pracownicy fiz. - umysł.	69	20	10	91
Robotnicy wykwalifikowani	57	26	17	80
Robotnicy niewykwalifik.	60	21	18	34
Rolnicy	45	47	8	50
Pracujący na własny rach.	54	28	18	43
Bierni zawodowo				
Renciści	54	23	23	131
Emeryci	54	21	25	205
Uczniowie i studenci	79	17	5	65
Bezrobotni	56	20	24	126
Gospodynie domowe i inni	49	31	20	34
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	71	17	12	180
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	64	25	11	71
sekt. prywat. poza rolnict.	64	24	12	178
prywatnym gosp. rolnym	41	50	8	47
Dochody na jedną osobę				
Do 299 zł	56	28	15	142
300-399	57	26	17	87
400-599	56	26	19	177
600-800	63	19	18	161
Powyżej 800 zł	72	15	13	169
Ocena własnych war. mater.				
Złe	55	25	20	329
Średnie	57	24	19	467
Dobre	74	16	10	241
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	54	28	18	65
Raz w tygodniu	57	24	19	495
1-2 razy w miesiącu	65	23	12	168
Kilka razy w roku	69	17	14	211
W ogóle nie uczestniczy	57	19	25	100
Poglądy polityczne				
Lewica	71	17	12	253
Centrum	69	21	10	265
Prawica	59	27	15	263
Trudno powiedzieć	44	24	32	255